

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna šte. 190

Izhaja petikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Bira — ali ne?

S spodnjega Dolenjskega.

(Konec.)

Pa ne samo kmet, ampak tudi duhoven ali sploh prejemnik bo prišel z odkupnino z dežja pod kap.

Plačala se bode dosedanja bira po srednji ceni, kojo so imeli davani pridelki med leti 1860—70. Odbili se bodo le stroški, ktere je imel prejemalec poprej pri pobiranju. Prav! Toda bode li cena živežu in drugim rečem, brez kterih tudi duhoven ne more živeti, ostala vedno taka, kakoršna je bila v omenjenih letih? Kdo jo bode tako trdno ustanovil ter ukazal: do tu-lè in ne dalje! Ako pogledamo nazaj kakih 70—80 let, se li ne prepričamo, da je od takrat cena skoraj vsakej reči poskočila dvakrat, trikrat in še večkrat? Se li ne more odslej dalje goditi ravno tako? Če sedaj velja hektoliter pšenice 8 gld., ali ni mogoče, da bo veljal čez 50 let 16 gld., mogoče, še več? ali ne bode morda pri drugih rečeh ravno taka? Duhoven bo pa vendar-le dobival samo tisto plačo, mesto kolekture, kojo je imelo žito l. 1860—70. Kako si bode oskrbel za ta denar druge potrebščine, ki bodo morda stale veliko več, nego dandanes? Vsaj navadno cena raste in pada pri enej reči, kakor pri drugej. Zato se ravno po kolekturi to nekako dobro zravna. Če je kaplan dal za hlače ali suknjo pred 40 leti le polovico toliko, kakor sedaj, je pa tudi svojo biro vsaj polovico ceneje prodal. Naj bi bili že takrat kolekturo odpravili, pa mesto nje denar odločili, kako bi sedaj shajal, ko ga hlače ali suknja, škornje ali karkoli bodi, toliko več stane? —

Pa ne samo to.

Je li vsa bira povsod zapisana? Ne. Z dobro vestjo smem trditi, da četrti, celo tretji del tega, kar cerkve, župniki in kaplani po Kranjskem naberó v pridelkih, so prostovoljni darovi, pa vendar v veliko krajih tako potrebni prihodki, da dušni pastir brez njih ne bode mogel shajati. — Hoče mar z borimi 210 gld. živeti 365 dni, si preskrbeti spodobne obleke, naročiti potrebnih knjig, časopisov itd. itd, ko uradniki z 900 gld. in več še zdihujejo? Tako na pr. prinese kolektura meni poprek, če odbijem stroške, 200 do 300 gld., a zapisane imam tako malo, da dobro vem, da ne dobim zanj oškodnine čez 60—70 gld. Kdo mi bo nadomestil ostalih 150—230 gld., ki mi uidejo? In vendar bode kondicija tako slaba, če odpade prosta bira, da bi bilo treba skoraj, kakor se je izrazil nek kaplan, jesti v oblicah krompir, piti čisto Krko, z domačim platnom se oblačiti, noge pa z opankami pokrivati!

Gospodje v deželnem zboru, če odpravite biro zapisano, kako bodete skrbeli, da dotični opravičeni ne zgubé doslej navadne prostovoljne? Pa bode li prosta kolektura še ostala? In če bode postava res tako milostna, da še pripusti prostovoljno dajanje, kdo bo pa hotel še dajati? Mar ne bo imel vsakdo precej pripravljenega izgovora: Bira je proč, vsaj jo moram plačevati! Se li to ne bode zgodilo tim gotovejše, ker bo kmet res jako obtežen z odkupnino dolžne bire, marsikdo s kapitalom 100—200 gld., kakor sem dokazal v prvem delu? Kaj bodete tedaj storili, da se odvrne mnogim tako strašna škoda? Kako bodete nadomestili to zgubo? Hočete morebiti zapovedati, da se tudi prostovoljna bira odkupi, morda prostovoljno?! No, to prostovoljno plačano odkupnino bi pač vsakdo lahko spravil, bila bi = 0! Denar ne gre kmetu iz žepa, kaj družega že še.

Mogoče pa, da mislite: Kaj nas briga prostovoljna bira? kar je prostovoljno, je prostovoljno.

Toda znani dvorni dekret iz poprešnjega stoletja pravi, da se taka prosta kolektura ne sme nikamor všteti, pa tudi nikakor ne zabraniti. Je pa li slavni deželni zbor ne bode odpravil vsaj indirektno, ako zapové, da se odkupi dolžna? Iz doslej povedanega je to gotovo popolnoma jasno.

Je pa li tako ravnanje pravo? je li usmiljeno in pravično, posebno dandanes, ko se povsod kriči po povikšanji plače, in ko se te istinito povikšujejo uradnikom, učiteljem, vojakom, vsem? Edino duhoven mora ostati pri starem, samo on naj ima sedaj ravno take ali manjše potrebe, nego pred 50 leti, ko imajo vendar vsi drugi večje? Pa kaj pravim, duhoven naj ostane pri starem? Ne, on naj dobí manj: njemu naj se odtegne še ovi „ferkelček“ pšenice ali mošta, kojega dobiva doslej kot poboljšek male svoje plače?!

In sem, sem, čitatelj, pes svojo tace molí. Po pruskem načelu — „den Brotkorb höher hängen“ — mali košček kruha duhovnom še zmanjšati, da bi bili bolj voljni, to je želja nekterih liberalnih ljudi. Od tod pride kričanje: proč z biro! Nevošljivost, da kak „fanatičen“ kaplan dobí kakovo zrnice, za koje ne ve uradnija, jeza, da duhoven, kar se tiče plače, ni popolnoma odvisen od vlade, marveč velikokrat bolj od vernega ljudstva, to, ne pa „Volkswirtschaftlicher Aufschwung“, je vzrok, da se tako vpije tu in tam zoper „sredovekovo“ kolekturo.

Res, dalo bi se marsikaj povedati, koliko korist tudi v pastirskem oziru posebno dandanašnji duhovnu prinaša pobiranje bire, koliko bolj neodvisnega ga dela ravno napram

„Antigona.“

Žalostna igra v 5 dejanjih. Spisal Vittorio Alfieri. Poslovenil Jožef Križman.

Drobna, 64 strani v osmerki obsegajoča knjižica v lični obliki in s čednim tiskom J. Pajka v Mariboru leži pred nami, narodno blago je zopet bogateje za eno delce. O žalostni igri piše v vodu prestavljaec sam tako-le:

„Vittorio Alfieri slovi v italijanskej literaturi kot najboljši tragiški pesnik in kot tragedije stvaritelj, ker je vse svoje prednike v tej stroki prekosil in daleč za seboj pustil. Njegove žalostnice so dika ital. slovstvu, ker v njih nahajaš največ originalnost strneno z največ prostostjo. Alfieri ne ljubi veliko govorečih osob v tragediji, ker čeprav osob ogromno število dela igre živahno, vendar tudi bralca in poslušalca moti in trudi, ker mora vedno na osebe paziti. Sedem osob, to je njemu še največje število; in ravno v tem se

razodeva njegova pesniška moč, da včasih, kakor n. pr. v pričujoči tragediji, le s štirimi lici čitatelja in poslušatelja zanimiva in mika. V svojih osobah nam Alfieri zvesto in krepko popisuje razne kreposti in strasti ter zato kedaj zahaja tudi iz zgodovinske poti (ker tragediji ni zgodovina namen, ampak le pripomoček), da postanejo njegovi značaji čistejši in zanimivejši. Njegova beseda je sploh resna, kratka pa jedernata, posebno sredi igre, tako, da moraš vsako besedico pazljivo brati in ne smeš ničesar spregledati, kajti vsaka črtica je važna in potrebna, da je govor razumljiv. Posebnega ozira in posnemanja vredna je tudi organska osnova njegovih iger. V prvem dejanju pripoveduje uvodne dogodbe, kolikor je treba, da čitatelj poznejša dejanja razumeva. V drugem in tretjem dejanju je še le jedro ali srce vsej igri. Naglo se v njih vršé dogodbe, jasno in umetno se nam kažejo značaji. V četrtem dejanju pa pesnik tako rekoč počiva, ker se je prej prenatil; kajti, če tudi je to de-

janje, enako drugim, umetno in krasno izpeljano, vendar ni ravno tako mikalno. Peto in zadnje dejanje pa sklepa in dovršuje vso zgodbo in je torej prav važno. Le kratek samogovor, žalosten ali srdit krik konča po navadi vsako žalostno igro. Predmeti Alfieri-jevimi igram so vzeti večidel iz starih, celó iz predzgodovinskih pripovedek, dvema („Abel“-nu in „Savi“-u) iz sv. pisma, nekterim pa tudi iz novejših zgodovine.

Da se mili mi sorojaki Slovenci seznanijo nekoliko z duhom in z umotvori tega italijanskega klasika, drzevam se tu podajati slov. prevod njegove „Antigone“, za kojim pride na vrsto prevod „Filip-a“, ki je v rokopisu vže gotov, ako bo prva ta poskušnja od sl. občinstva ugodno, ali vsaj potrpežljivo sprejeta. Predmet pričujočej žalostnici pa je ta-le:

Ker ni imel Laj, kralj tebski, otrok s svojo ženo Jokasto, sestro Kreontovo, svetoval se je zato pri vedežu (orakeljnu), kteri mu je odgovoril, naj se varuje imeti sina s svojo ženo, ker ta bo očeta umoril in mater za ženo vzel.

tistim, ki so duhovščini najbolj nasprotni, vendar to prepustim raje spretnejšim peresom.

Sklenem le z željo, še več, s trdno nado, da bode slavni deželni zbor ovrget dotični predlog o odkupnini dosedanje kolekture.

p.

Vzroki vpliva katoliške duhovščine.

III.

„Iščite pred vsem kraljestva božjega in vse drugo vam bo pridano.“ Odkar je Kristus izgovoril te besede, preteklo je že več ko osemnajst stoletij in vedno skušali so jih spolnovati verniki in pred vsemi duhovščina. Ona je najpoprej izvrševala dano ji poslaustvo; potem je enakomerno skušala oblažiti tudi samo sebe; tako prizadevala se je pred vsem za božjo čast in dušni blagor bližnjega. Pa vir, odprt v Kristusu, razlil se je tudi na vnanje življenje in je napojil vse zemeljske razmere z nebeškim blagrom. Nove moči, prinesene od Kristusa na zemljo, ktere so povzročile višji, čeznaravni red reči, raztegnile so svojo delavnost tudi na naravni red in mu vtisnile višji pomen. Tako bilo je duhovščini poleg nebeškega kraljestva pridano tudi drugo in ona pričela je tudi vspešneje delo na polji omike, na polji vednosti in umetnosti, na polji vsih idej, oblaževajočih človeštvo. To tudi ni moglo biti drugače; saj je krščanstvo zadnja in najvišja stopinja razodenja božjega na svetu, najpopolnejša, dovršena vera. Zato je z neizmerno močjo delovalo na vse moči, delavnosti in potrebe človeškega rodu, je prestrojilo čudovito novi svet, ki s starim ni imel nikake podobnosti več.

Iz bistva vere toraj razlaga se odlična stopinja, katero zavzemala je vedno duhovščina katoliška v vsih predelih vednosti in umetnosti; da je pa to odlično stališče mnogo vpliva donášalo jej, sledi iz pomembe, katero je imela vedno omika in katero ima še posebno zdaj. Zlato, mogočnost, zmotnost in pozitivnost gotovo mogočno vpliva na sedanje, od Boga odpadle čase; vendar prava omika ni še oddala svojega gospodstva, ni še zapustila pristojnega jej častnega sedeža, ni se še vklonila pod žezlo počutkov; še vedno ima staro svitlobo in moč; vedno se še bojuje proti vplivu zmotnosti. Ona gospoduje čez svet; stara njena veljava in sedanja moč daje jej še vedno pravico do spoštovanja človeškega, ona sama more rešiti važna vprašanja prihodnosti. Tako vpliva še vedno ona in po njej je vplivala in vpliva duhovščina katoliška.

Ozrimo se malo v zgodovino! Ne moremo sicer naštevati vseh duhovnov, ki so si kedaj nabirali zaslug za omiko in pravi napredek; le v kratkih črtah hočem nekoliko povdarjati zgodovinski vpliv duhovščine na vednost in sicer posebno v srednjem veku, kjer se kaže najočitneje.

Ko so se valovi ljudskega preseljevanja razlili čez vso Evropo, varovali so duhovni sveti ogenj vednosti ter potem prvi začeli orati zapuščeno polje književnosti. V tihih sobicah samostanskih, v nizki vaški šolici razširjali so se začetki sedaj tako blažene olike ali kulture. Škofje bili so iz šole poklicani na škofijski sedež in samo po sebi se razume, da tudi potem niso zapustili priljubljene jim mladine. „Omika za vse!“ je klic devetnajstega veka; koliko poprej že izgovorila ga je bila cerkev, izvrševala za dušni in telesni napredek vneto katoliška duhovščina.

Naravoslovje, ona vednost, koja se ločena od pravih načel, poglavitno vpotrebljuje v boju zoper duhovščino, ista duhovščina je pričela ga; že angeljski učitelj sv. Tomaž Akvinski opominja, da koristi premišljevanje stvari veri in zavrženju zmote; bolj globoko pečali so se s to vednostjo posebno učeni dominikanec Albert Veliki in frančiškan Roger Bako; se vé, da sta tudi ona še vedno poglavitno iz bogoslovskega stališča pisala, a ravno to je v principu krščanstva, da se ni vednost gojila, kakor ravno sedaj, samo zaradi koristi.

Tudi v družih, posebno praktičnih vednostih mnogo je pripomogla duhovščina; konec 15. veka najdemo že izobraženo matematiko, popravljeni koledar, izvrstno zdravništvo; in poleg tega iznajdbe in poprave v rudokopstvu, barvariji, tkalstvu, usnjariji, zidarstvu in kemiji; in pri vsem tem velike zasluge imelo je duhovstvo.

O astronomiji ali zvezdoznanstvu opomnimo samo, da je bil iznajdnik nove svetovne sostave Kopernik, rojen Slovan, duhoven; da te vednosti duhovni še zdaj niso zapustili, kaže nam slavno ime jezuita Secchi-ja, ki slovi ravno v zvezdoznanstvu po vsem svetu.

Mnogo zahvaljuje tudi zemljeznanstvo duhovnom; korar Henrik Mogunški napravil je Henriku V. zemljevid vsega sveta takrat znane. Papež sam prosil je sv. Bonifacija, aposteljna Nemcev, naj popiše spreobrnjena ljudstva in njihove stanove. Minoriti in Dominikani potovali so že v 13. veku po Mongolskem in Tatarskem ter popisovali te kraje. Kar vemo iz Kine od poprejšnjih časov, zajemamo iz virov, pisanih od Jezuitov.

dvoboju sta se drug družega umorila. Prestola se je potem spet polastil po svojej krutosti znani Kreont, kot varuh Eteoklovega neodrastle sina. Prvo njegovo delo je bilo to, da je prepovedal pokopati trupla onih Grkov, ki so se bojevali zoper Tebe in so ležali za mestnimi zidovi. Med temi je bilo tudi truplo Polinikovo. Tukaj se začne naša tragedija. Antigona, Polinikova sestra, katerej se je prostovoljno pridružila še Argija, argivskega kraljaAdrasta hči, hotela je svojemu bratu proti prepovedi zadnjo čast izkazati. Ali bili ste zasačeni; Argija je pobegnola, Antigono pa so vjeli in Kreont jo je k smrti obsodil. Izvršitev obsodbe je izročil svojemu sinu Hemonu, kateri je Antigono ljubil. On pa je ni umoril, temveč jo je skril pri nekih pastirjih; ali ko je Kreont to čez več let zvedel, dal je Antigono živo pokopati. Hemon pa se je od žalosti sam na njenem grobu vsmrtil. Tako pripoveduje mitologija. Po tej pripovedki je Alfieri z majhnimi premembami sestavil svojo žalostno igro.

Tako gojilo se je pri duhovščini marljivo tudi starinoslovje, denarstvoslovje in pred vsem jezikoslovje, ponos sedanjega veka, katerega je španjski jezuit Hervas prvi osnoval, zbravši poskušnje iz 300 jezikov in slovnice več ko 140 jezikov.

Ne samo te vednosti, ampak tudi druge, poleg tega umetnosti — naj opomnim le velicega romanopisca španjskega Cervantes-a, ki je spisal slavnega Don Quixot-a, dramatikov Calderon-a in Lope de Vega, ki so bili vsi duhovni — vdomačene bile so pri duhovnih. Celo narodno gospodarstvo ima v tedanjem času svojega zastopnika, Nikolaja Oresmija; a tudi drugi bogoslovci, kakor slavni Duns Scotus, pečali so se z njim o priložnosti.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. januarija.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja se „Germaniji“ piše, da z Auerspergovim ministerstvom je spodkopana tudi veljava Andrassyeva in da se že odločno govori o njegovem nasledniku, čigar ime pa se javno še noče naznaniti, ker v diplomatičnih krogih ne mislijo, da bi odstopil Andrassy, dokler na Ogerskem ostane sedanje ministerstvo. — Pismo, ki ga je Andrassy izdelal o premembah na Turškem in razposlal v pretres vladam, ki so podpisale pariško pogodbo, neki ni nič posebnega in bo najbrže ostalo brez uspeha. Francoska vlada je pismu neki že pritrdila, angleški vnanji minister, lord Derby, pa si je pridržal 8 dni pomisleka.

Minister Štremajer je 21. dec. izdal ukaz o počitnicah in podučevanju na srednjih šolah avstrijskih. Šole se prične 1. ali 16. sept., ali 1. oktobra in prvi semester se sklene pri prvih 29. ali 30. januarja, pri drugih 16. febr. in 26. februarja. Prosti dnevi so: 4. oktobra; o božiču od 24. dec. do 1. januarja; nekaj dni na koncu 1. semestra; o veliki noči od velike srede do torka po veliki noči; o binkošti od sobote do torka; ob 2 dneh smejo vodje pri posebnih prilikah učencem dati prosto, a nikdar ne smejo podaljšati naštetih počitnic.

Glede podučevanja veljajo načela: Če število ur na teden ne znaša 25, se podučuje vsako dopoldne po 3, popoldne po 1—2 uri; četrtek, ali pa sredo in soboto popoldne ima biti prosto. Če število ur znaša več kakor 25, naj se do-

Ko se mu je tedaj sin rodil, dal ga je po tedanjem navadi izpostaviti in mu stopala prevrtati, misleč, da tako se ne bo ljubilo nobenemu ga k sebi vzeti. Vendar so otroka rešili in mu dali ime Edip. Ko je dorasel, prišel je po naključni vkup z Lajem, katerega ni poznal za očeta, ter ga je v prepiru ubil. Ker je pa za Tebe veliko zaslug si pridobil, prepustil mu je Kreont prestol, katerega se je bil polastil po smrti Lajevej in mu je dal za ženo svojo sestro Jokasto, vdovo Lajevo, tedaj lastno mater njegovo. Ž njo je imel dvojčka Eteokla in Polinika in dve hčeri: Izmeno in Antigono. Ko je pa prišlo na dan njih sorodstvo in tedaj tudi grozna krvosramnost, pregnali so Tebanci Edipa, kateri si je še oči sam iztaknol. Za njim sta se njegova sina zmenila, da bosta se v kraljevanju vsako leto vrstila. Polinik, ki je prvi kraljeval, prepustil je, pogodbi zvest, konec leta mesto Eteoklu; ali ta, ko je prišla vrsta nanj, ni hotel odstopiti. Zato se je začel Polinik zoper njega vojskovati in v končnem

V prevodu se je prestavljavec prizadeval obdržati posebnosti izvirnika, dasiravno je vsa igra podana Slovincem v prav vsečni obleki, nikakor pa v tujem plašču. Jezik je krepak, jednat, sem ter tje, kjer zahteva to resnost strašne situacije, celó trd in gromč v dokaj gladkih jambah. Sploh pa se prav prilaga občutkom dotičnih igrajočih oseb. Za poskušnjo naj sledi tu samogovor Antigone v drugem prizoru prvega dejanja.

„— Na dvoru je vse tiho,

I noč je temna; pojdi ... Srce vpada?

Koleno se šibi in omahuje?

Se tresem? kaj? od kod prepast? al' morda

Na hudodelstvo grem? .. bojim se smrti?

Bojim se samo, da bi ne dosegla

Namena svojega. O moj Polinik,

Doslej sem jokala ... Zdaj jok zatrem;

Dejanja čas je; čutim, da premorem

Svoj spol. Vkljub Kreontu okrutemu

Doboš od mene denes zadnjo čast:

Gromado, al moj život. — Noč, ki večno

poldne podučuje po 3—4 in popoldne po 2—3 ure; prosto je v sredo, oziroma tudi soboto popoldne. V neobligatnih predmetih se ne sme podučevati pred šolskimi urami in med 3. in 4. uro popoldne ima biti prenehljaj 10. minut.

Zarad verskih vaj, ki se ne opravljajo ob nedeljah in praznikih, se podučevanje ne sme prikrajšati in razun zaznamovanih dni nobena šola ne sme dati prosto tudi en dan ne, in podučevalnih ur ne prikrajšati ne v začetku, ne v teku in ne na koncu leta.

Vsled tega ukaza tedaj odpade šolska maša(?), ki so jo v poletnem času vsaj dvakrat na teden nekatere šole še imele, ker se podučevanje o poletnem času neki prične že ob 7. uri zjutraj; dalje odpadejo verske vaje o velikonočnem času in pa svečanost sv. Alojzija. Tako se sistematično odpravljajo verske vaje na naših šolah. Najprvo so skrčili vsakdanjo sv. mašo, potem so skrčili spoved, po nekterih šolah tudi molitev pred in po šoli, zdaj so odpravili še druge verske vaje in če pojde tako naprej, bomo doživeli, da se tudi krščanski nauk, ki glede zrelostnega izpita na realkah že zdaj nima več enakih pravic z drugimi predmeti, iz šole čisto izključi vključ postavi, ki pravi, da verske vaje so pod nadzorništvom škofov. Pa že zdaj škofje nimajo nič več nadzirati.

Gališki c. namestnik, grof Potocki je 6. t. m. sprejel deputacijo Rusinov, katerim je rekel, da si bode prizadeval vstrezati vsim pravičnim željam njihovim, dasi je stanje njegovo jako sitno.

Od vseh strani se poroča o hudem pomankanju in veliki revščini in na pomlad se se je bati silne lakote. Za živino ni ne sena, ne slame, ne ovsa, in živina gladu kar cepa, ali jo pa ljudje pobijajo sami. V izhodni Galičiji dobé se konji po 2 gld.; večidel jih kupujejo judje, ki jih potem pobijajo in odneso samo kožo, za katero več dobé, nego so dali za živega konja.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se piše angleškemu listu „Times“, da avstrijska vojna zasede Bosno in Hercegovino. Tudi „Pester Lloyd“ in za njim nemški „Reichsanzeiger“ je poročal, da to je dognana reč. Bo pa tudi silno potrebno, če je res, da so se Turki zarotili v eni noči po vsih pokrajinah, kjer vstanek še ne razsaja, pomoriti kristijane; na čelu te zarotbe, kakor se listu „Hour“ iz Carigrada telegrafuje, so nekteri zagrizeni Staroturki, katerih je policija nekaj že zaprla. Kon-

Bi vladati imela v tej deželi,
Ki vredna ni nobene luči božje,
S zavojem gostim, strašnim se zagri,
Da mi pomoreš v velikem naklepu.
Ti pazi, da me čvrsti dvorni briči
Ne vide; v tebe upam. — O bogovi,
Če le prisegli niste, da se v Tebah
Nič blagega ne sme izvršiti, dajte
Mi, prosim, samo toliko življenja,
Da to dejanje dovršim. — Na delo;
Početje to je sveto, ino žene
Me svet nagib: preblago bratoljubje ...
Kdo gre za mano? Bog! izdana sem ...
Je ženska to? Kdo si? govori!“

Cena tej tudi za slovenski oder primerni žaloigri je 35 kr. Dobiva se knjižica pri predstavljalcu in žaložniku g. Jož. Križmanu, duhovnem pomočniku pri sv. Ivanu v Trstu.

Naj bo Slovencem toplo priporočena, da se povrne predstavljalcu trud in stroški.

suli v Mostarn tedaj mislijo, da bo morala Avstrija varovati kristijane, in tudi nekteri bosenski begi so vladi avstrijski naznanili, da nimajo nič zoper premembo vlade, samo da se jim pusti posestvo in vera.

Grof Arnim je po svojem zastopniku berlinski sodnji poslal zdravniško spričevalo, da bi se zapor njegov zopet za nekaj časa odložil. Pa sodnija mu je to spričevalo poslala nazaj, rekši, da iz njega ni razvidno, da bi se vsled bolehnosti grof ne smel zapreti, ter je ob enem grofu zapovedala nastopiti ječino kazen. Ker se pa to povelje ne more izvršiti, dokler Arnim živi na tujem, se bode najbrže po sodnijskem redu izdal loveči list (Steckbrief), s kakoršnim se iščejo navadni hudodelniki.

V Belgiji so začeli delavci nekaj rogoviliti in vlada je zapovedala vojakom biti pripravljenim, da o pravem času zaduše rovarstvo.

Italijanska je v silnih denarnih zadregah, dasi je pograbila cerkveno premoženje in prodala skoro vsa državna posestva. Od l. 1861 do 1876 so se obresti državnega dolga pomnožile za 355,634.801 lir. Pa tudi kraljeva rodbina je vsa zadolžena in kralj je moral državno zbornico prositi, da naj mu daruje 1,500.000 lir.

Na Francoskem se vse pripravlja na volitve za starešinstvo, pri katerih ima stranka konservativna veliko upanja zmagati.

Na Španjskem vojska zaradi snega nekoliko miruje, kar je Alfonzovim generalom, ki tudi v kopnem niso mogli naprej, vsaj dostojen izgovor. Nedavno so se še ustili, da druhal Don Karlosova bo kmalo zatrta, vojska končana, dežela pomirjena, zdaj pa vradna „Politica“ naznanja, da vojska s Karlisti bo še dolgo trajala, ker francoska vlada več ne dovoli, da bi španjski vojaki marširali čez njeno zemljo in Karlistom prišli za hrbet. — Vlada je nekterim generalom dovolila, da se smejo iz pregnanstva vrniti domu. — Bolezen kraljice Izabele se je na bolje obrnila; tudi se govori, da se bode iz Pariza smela vrniti na Španjsko.

Ruska je v ministerskem svetu po viharji razpravi sklenila po južni Sibiriji narediti železnico in car je ta sklep potrdil.

Angleška neki namerava od Turčije kupiti deželi Tripolis in Tunis za 100 milijonov, kar pa Italijanom in Francozom ne bi bilo nič kaj po volji.

Amerikanska zavezna vlada zbira svoje ladije, da bode, kakor pišejo listi, vsled dogodkov na otoku kubanskem na vse pripravljena. Znano je, da bi si ta otok silno rada prisvojila, in da pričakuje le priličnega časa.

Izvirni dopisi.

Iz tuhinjske doline, 10. januarija. (Pošte nimamo več.) Z novim letom je zadelo prebivalstvo tuhinjske doline in okoličnega pogorja prav občutno zlo. Vzelo se nam je, ne da bi bili poprej o tem kaj vedeli, da, le slutiti zamogli, kar neutegoma za vso našo okolico tolikanj potrebno c. k. poštno opravništvo v Šmartnu pri Kamniku.

Zarad tega je nastala velika zmešnjava v dohajanju pisem in časopisov, marsiktera in morebiti silo važna reč zna se pa še zgubiti. Da bi bili dosti zgodaj zvedeli, kaj se namerava, gotovo bi se bila vsa tukajšnja okolica obrnila s prošnjo do v. c. k. višjega poštnega ravnateljstva, in to, po dokazih o potrebnosti in koristi imenovane poštne postaje prepričano,

bi nam jo bilo gotovo še dalje pustilo. Kolika dobrota je imenovana vsakdanja pešpošta bila za tukajšnjo okolico, se vidi iz tega, da so se je posluževale fare šmarska, tuhinjska in češnjiška, kakor tudi vsa okolična županstva, in dasiravno je bila le — pešpošta, oddalo se je pri nji, kakor se za gotovo čuje, v pretečenem letu 100 važnih pošiljatev, 120 pa se jih je sprejelo, koliko pa poštne nakaznic, rekomandiranih pisem, zlasti pa na stotine navadnih pisem. Časopisov in brošur sprejemal je en sam naročnik v pretečenem letu po ti pošti — štirinajst (14). Pošta ta je bila skoraj popolnoma v središču.

Ljudje iz Podgorja dohajali so ali k božji službi ali pa tudi v mline in štacuno v Šmartno. Zato se je tudi vse na tej pošti hitro oddati, ali dobiti zamoglo. Koliko pisem se bo zdaj manj oddalo, koliko časopisov se je že zdaj zbog tako nenadnega razdora te za nas tolikanj potrebne pošte opustilo.

To zlo je pa za nas še posebno zaradi tega tako občutno, ker nas je zadelo tako nenadoma, nepričakovano. Proti koncu zadnjega tedna starega leta smo še le zvedeli, da z novim letom preneha pošta v Šmartnu. Mnogi časopisi so bili že naročeni, predno smo zvedeli, da pošte v Šmartnu ne bo več. Kje jih hočemo zdaj iskati. Morebiti v 4 ure oddaljenem Kamniku? Koliko se jih bo pogubilo, drugi pa bodo, ko jih dobimo, že zastareli in toraj brez posebnega interesa. Uložila se je od okolišnih far in županij prošnja do v. c. k. višjega poštnega ravnateljstva v Trstu, da naj odpravljeno pošto zopet vstanovi in nadjamo se gotovo, da prepričano o dobroti in potrebi imenovane pošte, bode našo prošnjo uslišalo in pošto v Šmartnem zopet vstanovilo, če že vsakdanje ne, vsaj 3kratno v tednu! Naj se zgodi!

Iz Mozirja, 10. januarija. (Vesela.) Dne 2. januarija napravil je krajni šolski svet v Mozirji veselico na korist ubogih šolo obiskajočih učencev. Okolo osme ure zvečer je dospela slatinska godba, in mikavno igraje vabila je po trgu gori in doli mozirske rodoljube in druge prišle goste. Prva se je začela igrati igra „Bob iz Kranja“ v gostilnici gosp. Josipa Horičarja. Polonica (gospa Lipoldova) zeló krasna kranjska deklica, se je obnašala vrlo, ko jo je „Matiče“ (gosp. Leban) s srčno-živim glasom snubil, ter resen s svojim postopanjem proti odrtniku Grabežu v raznih prizorih v obče s pohvalo igral. „Slov. Narod“ je o gosp. Drozgi omenil, da je še le isti dan svojo nalogo prevzel, a to ni res, kajti gosp. Grabež se je z vsemi igralci enako vadal. Gospa Blaž (Nežika) je poslušalce s svojim prelepim altom povse zveselila pevaje: „Sem potinja iz Kranja.“ In tako so oče „fajfo“, njegova Polonica, pomagali Matiče, odrtnik Grabež in potinja iz Kranja vsak svojo nalogo kot začetniki izvrstno dostali. Č. poslušalci so med tombolo in kratkočasom pozneje vroče želje izrekovali, naj bi dramatični začetniki zopet skoro kaj na oder spravili. — Tedaj na noge in pokažite nam še kaj, predno pepelnica pride! Znabiti bode druga predstava več „Gornjesavinčanov“ privabila, nego prva. Kje ste spali!? Ali vas ni sram, kar „Slov. Narod“ pravi, da je bilo Šoštanjčanov največ, t. j. tistih, kojim ni bil veren časten, občeljubljen, Slovencem pravičen mož — Franjo Nekerman — v svojem dejanju in nehanju vseč. Bog se vas Šoštanjčanov usmili, ker ste tako mladi! — Ne vdajmo ne sebičnim protivnikom „savinjske doline“!!!

Domače novice.

V Ljubljani, 13. januarja.

(Občni zbor „Matice slovenske“), kterega se je vdeležilo nekaj čez 40 udov, je vodil predsednik dr. J. Bleiweis sam. Za odbornike so bili voljeni vnovič gospodje: prof. Marn, prof. Pleteršnik, ravnatelj Praprotnik, nadzornik Šolar, prof. Žakelj, vrednik drž. zak. Mat. Cigale, prof. Einspieler, kanonik Grabrijan, in na novo dr. Šust, škofijski kancelar v Trstu. Več o zboru prihodnjič.

(Jezičnik) I. XIII. t. j. Jan. Nep. Nečásek pa Anton Umek Okiški, spisal Jos. Marn po „Učit. Tovarišu“ 1875, dobiva se v nekterih zvezkih à 80 sold. pri bukvarjih Lercherju in Gerberju. Kaj več o priliki.

(Iz seje deželnega odbora 8. januarja.) Nasvetu pomnoženega krajnega šolskega sveta zaradi definitivne oddaje učiteljske službe v Št. Rupertu sedanjemu učitelju Andreju Grčarju v Čatežu je deželni odbor pritrdil. — Prošnja občine Vrh za priplačilo k stroškom za vojaški kordon na hrvaški meji zoper živinsko kugo se priporoči c. k. deželni vladi z ozirom na državno postavo od l. 1868, zadevajočo plačevanje dotičnih kordonskih stroškov. — Sklenilo se je, da se v posebni okrožnici na župane kmetskemu ljudstvu živo priporoči potreba in velika korist nadaljevalnih šol za podučevanje v umnem kmetijstvu.

(Sokolski večer) bo prihodnjo soboto 15. t. m. v čitalnični restavraciji s prav zanimivim programom in tombolo.

(„Tagblatt“) od 11. t. m. ima spis „Andere Länder — andere Sitten“, v katerem se je samo trikrat zlagal. Laž je, da je c. namestništvo graško ovrglo pritožbo škofa mariborskega, marveč je odgovor, kakor smo že zadnjič povedali, zadosteval zahtevam škofovim; laž je, da je na Vačah razsajala difteritična epidemija, kakor se je prepričal od slavne deželne vlade tje poslani g. dr. Stöckl, kakor je bilo nedavno obširneje brati v „Slovenču“. Tedaj tudi g. deželni predsednik ni imel vzroka zabraniti misijona na Vačah, marveč je pravica zahtevala, da je ovrgel prepoved okrajnega glavarstva litjskega. Grda laž je tudi, da ranji škof Wolf so ljudske misijone zaznamovali za škodljive. „Tagblatt“ je to trdil že pred nekimi leti, pa je bil v „Vaterlandu“ izvrstno zavržen s pismom samim, s katerim so ranji škof dovolili ljudski misijon v Šmartnem pri Kranji. V tem pismu škof pravijo, da vera in pravost čedalje bolj peša, pijančevanje, ponočevanje in pobijanje pa se čedalje bolj razširja. Upanje jih sicer navdaja, da duhovniki spolnujejo svojo dolžnost... Ali nenavadni časi, pravijo škof, zahtevajo nenavadne pripomočke... Taki so ljudski misijoni, ki so v mnogih škofijah obrodili obilen sad. „Z veliko radostjo, pišejo škof gosp. fajmostru šmartenskemu nadalje, sem od svojega generalvikarja zvedel, da tudi vi prepričani od koristi ljudskih misijonov hočete napraviti jih v svoji fari... Jaz hvalim vašo gorečnost in skrb za zveličanje vam izročene čede, in se zahvaljujem Bogu, da vam je dal to pobožno in zveličavno misel, ter iskreno želim, da bi se ta misijon, prvi v tej škofiji, tako primerno in koristno vodil, da bi se tudi v drugih farah zbudila želja po misijonih in bi bil ta v izgled vsem poslednjim. Ne opustite ljudstva pripravljati na ta misijon in mu razkladati potrebo in korist njegovo. „Tako so ranji škof Wolf pisali 4. februarja 1859, tri dni pozneje (7. februar.)

so umrli. In „turški list“ si drzne trditi, da ranji škof so bili sovražnik misijonov in so jih imeli za škodljive (gemeinschädlich)!

(Slovensko gledišče.) Igrica „Kdor se zadnji smeje“ je prav lična glediščna drobnost, ali ker ni zrastle na domačih tleh, ampak v razmerah pri nas nenavadnih, zato ni našla hvaležnega občinstva. Igrana je bila gladko, gosp. Schmidt je bil po dolgem času zopet enkrat v svojem pravem elementu in gospica Podkrajškova mu je vrlo sekundirala. — O opereti „Zaroka v kleti“ danes nekoliko obširneje spregovorimo, ker želimo to lepo in melodijozno delce še katerikrat slišati — brez napak, ki smo jih ta pot zapazili. Prvi mešani zbor nam ni bil po godi; med pevci, ki so bili prethi in prepozno se oglašili ter med godbo je bil lov, malo soglasja. Po vsem dobra je bila arija Lizike (gospice Odijeve) in njen dvospev z Jakopom (gosp. Medenom). Tudi dvospev Rozalije (gospice Namretove) in gosp. Medena nam je vstregel. „Jurče“ (gosp. Eržen) je svojo nikakor lahko nalogo vrlo izpeljal in se tudi v zvezi z moškim zborom dobro obnašal, gosp. Trnovec ima malo pretih glas, vendar je njegovo prizadevanje tem večje hvale vredno bilo, ker je isto nalogo (Pričnikov) pred njim pel gosp. Noll, čegar močnega glasu letos na odru zelo pogrešamo. Vrlo dobro sta se vršila mešana zbora družega dela, dvospev gosp. Eržena in Medena. Da ni šlo vse tako, kakor bi bilo želeli, temu je veliko kriva vojaška zapoved, ki določuje, da vojaška godba ne sme drugače igrati, ko pod vodstvom svojega (vojaškega) kapelnika. Vaje vodi tedaj pevovodja gospod Stöckl, predstave pa vojaški kapelnik po eni ali dveh kratkih površnih skušnjah, tako ga pevci niso vajeni in se težko vjemajo z godbo. Zavoljo tega ni imela lična opereta splošno tistega uspeha, kterega bi pri drugih razmerah lahko imela, občinstvo se je držalo nekoliko mrzlo, morda tudi zato, ker je v gledišči bilo res zelo mraz. Gledišče ni bilo polno.

V nedeljo se bo igrala dunajska burka „Danes bova tiča“, v kateri bo zopet g. Kajzelj vganjal svoje burke in pel nekaj novih kupletov.

(Deželna sodnija) je 12. t. m. bivšega podagenta banke Slovenije, Jakoba Stroja, ki je banko od l. 1873 do marca 1875 ogoljufal za 973 gold. 47 kr., obsodila na 6 mesecev ječe.

Razne reči.

— Na železnica pripravlajo sedaj posebne vagone, v katerih se bodo zamogle žive ribe prevažati brez vsake nevarnosti.

— V gorah. Gospa: „Kako se zove ta hrib — na desno — ta-le visoki?“ Vodnik: „To je Javornik“. Gospa: „Kako visok pa je?“ Vodnik: „I, bo že imel takole kakih 3333 metrov“. Gospa: „Kaj še? Tako visok je bil, ko sem bila še čisto majhna deklica!“

— Nič ne pomaga. Žena: „Ti, stari, koze so v vasi. Pojdi k zdravniku, da bo našim otrokom koze stavil.“ Mož: „E, kaj, neumnost; stavljenje tudi nič ne pomaga. Učitelj je pred enim tednom dal vsim enajsterim otrokom koze staviti; in glej! včeraj padel je najstarejši sin z jablane, in je koj mrtev obležal.“

— V spanji. Mežnar (z nabiralnico za milodare: „Bo kaj, gospod sosed?“ Sosed (se zbudi): „Hvala, ne nosljam.“

— V uradu. Glavar: „Eno neumnost za drugo delate!“ Sluga: „Jaz sem počasen, ko bi bil tako hiter, kakor gospod glavar, naredil bi vse neumnosti naenkrat.“

Umrli so:

Od 7. do 9. jan. Jera Šubil, gostica, 62 l., v bolnišnici. Maks Berdaja, delavca, sin, 5 l., za pljučnico. Marijeta Zalar, gostica za oslabiljenjem. Karolina Roth, pl. Rothenhorst, vladnega svetovalca, soproga, 43 l., za oslabiljenjem. Marija Gavbek, gostica, 84 l., za vodenico. Valentin Oven, hlapec, 16 l., za vročinsko boleznijo. Marijana Gradišar, dekla, 50 l., za trebušno vodenico. Fr. Zupan, kamnosek, 25 l., za pljučnico.

Eksekutivne dražbe.

15. jan. 3. Jan. Boštjančič-evo iz Šmarija (1800 gl.) v Bistrici. — 2. Ant. Drana-vo iz Preval (1430 gl.). — 2. Jern. Frfila-vo iz Senožeč (1010 gl.) v Senožečah. — 1. Ant. Kadivec-evo iz Spodn. Mengša (5854 gl.) v Kamniku. — 1. Jan. Zore-evo iz Dvora na Vrhniki. — 1. Marije Seusik-ove iz Želodnika. — 2. Jan. Petav-ovo iz Vrhnike, oba na Brdu. — 2. Fr. Tratnik-ovo iz Mal. Mlačvega (2045 gl.). — 2. A. Žitnik-ovo iz Gradišča (990 gl.). — 2. Jak. Grum-ovo iz Tomišlja (2355 gl.). — 2. Andr. Klemenčič-evo iz Šiške (1320 gl.), vse v Ljubljani. — 2. Ant. Štefančič-evo iz Landola (300 gl.). — 2. Lor. Čandek-ovo iz Razdrtega (200 gl.), oba v Senožečah. — 2. Mart. Zdravje-vo iz Kremenice (2805 gl.). — 2. Jože Drobnik-evo iz Bičja (2192 gl.), oba v Ljubljani. —

17. jan. 1. Henrik Novak ovo iz Ljubljane (640 gl.) v Ljubljani. —

18. jan. 2. Marije Mihelič-eve iz Grdega dola (181 gl.) v Ribnici. — 1. Ane Kuret-ove iz Narina (240 gl.) v Postojni. — 2. Mat. Masele-jevo in Jož. Medic-evo iz Hriba (614 gl.). — 2. Jere Hanske-jeve iz Kočerjev (261 gl.). — 2. Jan. Lampeter-jevo iz Hornberga (430 gl.), vse v Kočevji. — 2. Jan. Knafelc-evo iz Radohove vasi (804 gl.). — 2. Luk. Rebe-evo iz Rodohove vasi (1911 gl.). — 2. Fr. Ostank-ovo iz Studenega (2532 gl.). — 2. Matija Penko-vo iz Gradca (3419 gl.) vse v Postojni. — 2. Jože Prime-evo (1500 gl.). — 2. Fr. Kovačič-evo iz Smerja (6500 gl.). — 2. Jak. Wartbüchler-jevo iz Postojne (840 gl.). — 2. Jern. Vidmar-jevo iz Loža (790 gl.), vse v Bistrici. —

Telegrafične denarne cene 12. januarja.

Papirna renta 68.45 — Srebrna renta 73.70 — 1860letno državno posojilo 111.60 — Bankine akcije 904 — Kreditne akcije 109.60 — London 114.55 — Srebro 105.30. — Ces. kr. cekini 5.41 — 20Napoleon 9.18.

Denarstvene cene. 11. januarja.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.15	69.25
5% renta v srebru	73.70	73.85
Srečke (lozi) 1854. l.	106.50	107.—
„ „ 1860. l. celi	112.—	112.20
„ „ 1860. l. petinke	121.—	122.—
Premijski listi 1864. l.	132.—	132.25
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	80.—	80.50
Krankske, koroške in primorske po 5%	95.—	—
Ogerske po 5%	79.75	80.25
Hrvaške in slavonske po 5%	85.—	85.50
Sedmograške po 5%	79.75	80.25
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	898.—	900.—
Unionske banke	72.25	72.50
Kreditne akcije	188.90	189.10
Nižoavstr. eskomptne družbe	171.—	172.—
Anglo-avstr. banke	95.30	96.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	162.—	162.50
Tržaške „ 50 „ k. d.	113.60	114.—
„ 100 „ „	56.—	56.50
Budenske „ 40 gl. a. v.	26.50	26.75
Salmove „ 40 „ „	38.50	38.50
Palffy-jeve „ 40 „ „	27.50	27.75
Clary-jeve „ 40 „ „	29.—	29.50
St. Genois „ 40 „ „	29.50	30.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „	21.—	23.50
Waldstein-ove „ 40 „ „	22.50	23.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.44	5.46
Napoleond'or	9.21 1/2	9.22 1/2
Srebro	105.50	105.75

Nove mere in uteži (kemblji)

po nizki ceni se dobivajo v prodajalnici železja pri Albinu Slitscherju, (2—3) v Ljubljani na dunajski cesti št. 64.